

N:o 54.

Ank. till Riksd. kansli den 24 mars 1905, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående
afsöndring af mark från Borgholms kungsladugård i
Kalmar län.*

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottets förberedande behandling remitterad proposition (n:o 58) har Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 20 sistlidne januari, föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att ett å eu af vice kommissionslandtmätaren O. Modée öfver Borgholms kungsladugårds inägor upprättad karta med n:o 768 utmärkt område om 15 ar 50 kvadratmeter måtte från Borgholms kungsladugård för alltid afsöndras och till Repplinge församling med äganderätt upplåtas, med tillträdet räknadt från och med den 14 mars 1906, mot en köpeskilling af 50 kronor, att inom en månad efter erhållen del af Kungl. Maj:ts och Riksdagens beslut i ärendet inlevereras till Kalmar läns ränteri och under villkor i öfrigt, att församlingen i områdets gräns mot kronans mark upprättade och för framtiden underhölle lämpligt stängsel samt ensam bestrede de med lagfart å området förenade kostnader;

dels ock att köpeskillingen för området måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

I detta ärende har departementschefen till förenämnda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Uti en till Eders Kungl. Maj:t ställd, af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län med underdånigt ntlåtande af den 18 december 1903, jämte underdåniga yttranden af vederbörande kronofogde och domänintendent, öfverlämnad skrift hafva kyrkoherden i Repplinge församling å Öland J. P. Horn och häradsdomaren A. P. Jaenzon, å församlingens vägnar — med förmälan, att församlingen år 1887 beslutat att för dess småskola uppföra en byggnad, innehållande lärosal och rum för lärarinnan, för hvilken byggnad tjänligaste platsen ansåges vara ett litet område utmed bygdevägen på ägorna till den inom församlingen belägna Borgholms kungsladugård, helst skolan, där förlagd, skulle blifva till gagn för det stora antal barn, tillhörande den å kungsladugården bofasta befolkningen, hvilken i följd af kungsladugårdens aflägsna läge vore särskildt vanlottad på tillfälle att bereda barnen, synnerligast de små, den undervisning, hvaraf de vore i behof, samt att med afseende härå med arrendatorns af kungsladugården medgifvande år 1890 å ofvanberörda område uppbyggts ett småskolehus med nödiga uthus — anhållit, att församlingen, som underlåtit att härtill utverka sig Eders Kungl. Maj:ts tillstånd och därför äfventyrade, såsom Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i skrifvelse till församlingen erinrat, uppsägning att afflytta husen, måtte till betryggande häremot erhålla Eders Kungl. Maj:ts nådiga tillstånd att fritt disponera öfver den för skolan använda plan, hvilken å en af vice kommissionslandtmätaren O. Modée upprättad karta öfver kungsladugårdens inägor vore utmärkt med n:o 768 och omfattade en areal af 15 ar 50 kvadratmeter.

Vid Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes underdåniga skrifvelse finnes fogadt, förutom förberörda underdåniga yttranden, ett af förste landtmätaren O. Götherström bestyrkt utdrag af nämnda karta, upptagande det nu ifrågavarande området.

Kronofogden har, då de i ansökningen anförda skäl vore goda och de uppgifna faktiska förhållandena riktiga, förklarar sig icke hafva något att erinra mot nådigt bifall till ansökningen; och domänintendenten har, under framhållande, att skolhuset vore af behofvet påkalladt samt att en upplåtelse af den obetydliga areal, hvarom nu vore fråga, ej kunde anses utgöra något intrång på kungsladugården, tillstyrkt bifall till ansökningen.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har för egen del — med tillkännagifvande, att församlingen på gifven anledning förklarar sig icke

vilja förvärfva äganderätt till området i fråga samt att genom det af domänstyrelsen utfärdade kontrakt rörande kungsladugårdens utarrendering för tiden från den 14 mars 1903 till den 14 mars 1923 förordnats, att, därest skoldistriktet skulle erhålla Eders Kungl. Maj:ts tillstånd att med äganderätt eller nyttjanderätt disponera området, arrendatorn skulle vara skyldig afstå detsamma utan godtgörelse af något slag — på de af domänintendenten anförda skäl förordat bifall till den underdåniga ansöknigen.

Efter nådig remiss har domänstyrelsen i underdånigt utlåtande den 16 januari 1904, med vitsordande af hvad Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande meddelat rörande det förbehåll, som i afseende å ifrågavarande område influerit i det om kungsladugården gällande arrendekontrakt, vidare anført, att, om än ifrågavarande jordområde med dess ringa areal ej vore af sådant värde, att en detta motsvarande köpeskillning vid eventuell försäljning kunde antagas uppgå till något för statsverket afsevärdt belopp, tillräckliga skäl dock syntes styrelsen i detta fall saknas att avvika från den hittills vid upplåtelse till kommuner af skolhusplaner från kronans domäner tillämpade regel, att för marken, som afstodes, skulle lämnas full ersättning; och afstyrkte styrelsen därför bifall till den underdåniga ansöknigen, under hemställan, att församlingen måtte förstädigas att, därest den önskade fortfarande förfoga öfver området, inom 1904 års utgång inkomma med framställning att få inköpa detsamma.

Sedan Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande fått sig anbefalldt att lämna Repplinge församling tillfälle att yttra sig i anledning af hvad domänstyrelsen i berörda utlåtande anført samt till Eders Kungl. Maj:t inkomma med det underdåniga yttrande, hvartill anledning förefunnes, har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande inkommit med protokoll vid extra kyrkostämma med församlingen den 25 juli 1904, enligt hvilket församlingen beslutat hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om medgifvande att få inköpa skolhusplanen för en köpeskillning af högst 20 kronor, motsvarande det värde, planen åsatts vid därå hållen uppskattning af en ägodelningsrättsledamot och en god man vid landtmäteriförrättningar jämlikt af dem utfärdadt, protokollet bilagdt bevis, utvisande, att planen vore belägen längst i söder af kungsladugårdens utägor å det så kallade Alfaret.

I den underdåniga skrifvelse af den 16 augusti 1904, hvarmed dessa handlingar blifvit af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande till Eders Kungl. Maj:t insända, har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att skolhusplanen måtte till församlingen upplåtas, men att,

då, enligt den för arrendevärdering å kungsladugården år 1900 upprättade karta med beskrifning öfver denna, området utgjorde åker och åkerjorden vid värderingen ansetts icke lämna mindre afkastning än 20 kronor per hektar, köpeskillingen måtte bestämmas till åtminstone 50 kronor.

Efter erhållen befallning att ånyo afgifva underdånigt utlåtande i ärendet har domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 26 augusti 1904 anført, att styrelsen hölle före, att det af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande angifna belopp, 50 kronor, ungefärligen motsvarade det ifrågavarande områdets värde, samt hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition om dess medgifvande till områdets försäljning.»

Utskottet har icke haft något att emot förevarande framställning erinra och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 24 mars 1905.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
